

Social- og ældreminister Astrid Krag's talepapir

Anledning	Samråd om international adoption – SOU alm. del – samrådsspørgsmål Æ og Ø
Dato / tid	Den 27. maj 2021 kl. 13-14
Sted	SOU
Talens varighed	Ca. 10 min.

Samrådsspørgsmål Æ og Ø stillet efter ønske fra Pernille Skipper (EL):

Samrådsspørgsmål Æ

"Vil ministeren kommentere Ankestyrelsens undersøgelse "Mistanke om ulovlige forhold i adoptioner fra Chile til Danmark" fra april 2021, herunder om ministeren mener, at undersøgelsen i tilstrækkelig grad har afdækket de danske myndigheders ansvar for at opdage og handle på mistanke om ulovligheder, og om der er behov for at gøre yderligere?"

Samrådsspørgsmål Ø

"Hvad vil ministeren gøre for at afdække historiske problemer med det transnationale adoptionssystem og Danmarks rolle i det, og mener ministeren, at mistanken om ulovlig praksis i adoptioner fra Chile og andre tidligere problemer i det transnationale adoptionssystem for Danmarks vedkommende, bør give anledning til en generel afdækning af adoptionsområdet med fokus på konsekvenserne af transnational adoption både før og nu?"

Det talte ord gælder

[Indledning]

- Tak for samrådsspørgsmålene, som jeg vil besvare samlet.
- Historier om ulovlige adoptioner, hvor forældre har fået franarret deres børn er forfærdelige og beskæmmende. Jeg tror det berører os alle sammen dybt.
- Det gælder også, når det kommer til sagen om Chile, hvor de ulovlige adoptioner er sket systematisk i en årrække, og hvor det system, der ellers skulle passe på de mest udsatte børn, har kendt til og endda støttet ulovlig adfærd.
- Sagen viser, at når man har at gøre med adoptioner over landegrænser og fra lande, der på flere planer ligger langt væk fra Danmark, så kræver det konstant årvågenhed og mulighed for at gribe ind.

[Besvarelse af samrådsspørgsmål Æ]

[Kommentar til Ankestyrelsens undersøgelse af adoptioner fra Chile]

- Jeg bliver i samrådsspørgsmål Æ bedt om at kommentere Ankestyrelsens undersøgelse "Mistanke om ulovlige forhold i adoptioner fra Chile til Danmark" fra april 2021, herunder om jeg mener, at undersøgelsen i tilstrækkelig grad har afdækket de danske myndigheders ansvar for at opdage og handle på mistanke om ulovligheder, og om der er behov for at gøre yderligere.
- Først vil jeg starte med at fastslå, at Ankestyrelsens undersøgelse af adoptioner fra Chile først og fremmest havde til formål at sikre og understøtte de adopteredes ret til egen historie.
- Jeg satte undersøgelsen i gang i august sidste år, fordi Ankestyrelsens foreløbige håndtering af en henvendelse fra 6 adopterede fra Chile, gav anledning til en generel afdækning af adoptioner fra Chile til Danmark.
- Konklusionen på undersøgelsen er, at det ikke kan afvises, at der også har været tale om ulovlig adfærd i Chile i forbindelse med adoptioner fra Chile til Danmark.

- I forhold til de 6 sager, der satte undersøgelsen i gang, kan det dog desværre hverken af- eller bekræftes, at der har været tale om ulovlige adoptioner.
- Det skyldes, at international adoptionsformidling er et samarbejde med et andet land, hvor en stor del af behandlingen af sagen ligger i det andet land. Skal vi helt til bunds i de 6 sager, så kræver det oplysninger fra den oprindelige slægt i Chile og et egentligt samarbejde om de seks sager med Chile, der ligesom de danske myndigheder vil skulle dykke ned i sagerne.
- Ankestyrelsen har forsøgt at få en dialog i gang med den chilenske centralmyndighed om dette, men det har ikke været muligt.

[Danske myndigheders reaktion i forhold til adoptioner fra Chile]

- Da Ankestyrelsen lavede den indledende afdækning af de 6 konkrete sager, der førte til undersøgelsen af adoptioner fra Chile, stødte man ikke på noget, der pegede på, at danske myndigheder har været involveret i ulovligheder. Derfor var

de danske myndigheders ansvar og handlinger ikke omfattet af Ankestyrelsens undersøgelse.

- Når spørgsmålet alligevel berøres i afdækningen, er det fordi Ankestyrelsen som led i vidensindsamlingen har gennemgået de danske adoptionsmyndigheders generelle sager om formidling fra Chile til Danmark. I den gennemgang er styrelsen stødt på oplysninger om, hvad myndighederne har vidst, og hvad der er handlet på af oplysninger om adoptioner fra Chile til Danmark. Og derfor er disse faktuelle oplysninger beskrevet i undersøgelsen, men ikke undersøgt nærmere.

[Er undersøgelsen god nok eller er der behov for at gøre yderligere for de adopterede]

- Jeg spørges også i samrådsspørgsmål Æ, om jeg mener, der er behov for at gøre yderligere i sagen. Det spørgsmål, mener jeg, må besvares ud fra de 6 adopteredes synsvinkel.
- Jeg har fuld forståelse for deres behov for at få en afklaring.
- Problemet er bare, at en dansk myndighed ikke kan undersøge, hvordan udenlandske myndigheder tilbage i tiden har grebet tingene an. Som jeg også nævnte tidligere, har

Ankestyrelsen forsøgt at få en dialog i stand med den chilenske centralmyndighed om dette, men det har ikke været muligt.

- Og Ankestyrelsen mener ikke, at man kan komme det nærmere for så vidt angår den danske håndtering af sagerne.
- Det kan man blandt andet ikke, fordi man før i tiden ikke krævede så mange oplysninger i sagerne, som man gør i dag. Man kan derfor ikke være sikker på at finde de svar, som man er ude efter. Det er en præmis, når man går mange år tilbage i tiden.
- På den baggrund vil en afklaring af, om der er begået ulovlige handlinger i de 6 adoptionssager i Chile, bero på en vurdering fra de chilenske myndigheder.
- Ankestyrelsen har i været dialog med den myndighed i Chile, der varetager den strafferetlige efterforskning for at høre nærmere om efterforskningen, herunder om de 6 sager allerede er en del af den efterforskning. Men de har afvist yderligere dialog om konkrete sager af hensyn til de

adopterede, fordi der jo er tale om personfølsomme oplysninger.

- Som Ankestyrelsen er orienteret, kan både biologiske forældre og adopterede indgive en officiel klage til den strafferetlige efterforskning i Chile. Man vil så her prøve at koble henvendelserne og indsamler i øvrigt oplysninger for at vurdere, om der er grundlag for en straffesag i det enkelte tilfælde.
- Ankestyrelsen har sendt de 6 adopterede en gennemgang af deres danske adoptionssag og har samtidig vejledt dem om mulighederne for at få mere viden om adoptionsforløbet i Chile. Ligesom DIA også står klar til at hjælpe de adopterede.
- Fordi en fuld belysning af hele adoptionsforløbet kræver samarbejde med et andet land, og fordi det rækker så langt tilbage i tid, må vi desværre konstatere, at det er så langt, vi kan komme nu.
- Helt generelt har vi et skarpt fokus på at sikre adopterede retten til deres egen historie og gøre dem i stand til at søge

tilbage, hvis de ønsker det. Det fokus skal vi naturligvis bevare.

[Samrådsspørgsmål Ø]

[Afdækning af historiske problemer]

- Jeg bliver også spurgt om, hvad jeg vil gøre for at afdække historiske problemer knyttet til international adoptionsformidling.
- Som spørgeren som mange-årig ordfører på området også ved, har Danmarks samarbejde om international adoptionsformidling gennem årene været genstand for betydelig opmærksomhed i offentligheden. Opmærksomheden har blandt andet handlet om legaliteten i adoptionerne og de menneskelige omkostninger ved adoption.
- Derfor har der også været et stigende fokus på ansvaret for at sikre, at adoptionerne foregår på lovlig og etisk forsvarlig vis og i overensstemmelse med Haagerkonventionens principper.

- Det er vigtigt at huske på, at mange af de sager, der gennem tiden har vakt opmærksomhed, handler om adoptioner, der blev gennemført før konventionen fik international gennemslagskraft.
- Konventionen, der er fra 1993, blev netop til i en erkendelse af behovet for internationale retlige rammer for samarbejdet mellem landenes myndigheder for at beskytte børnene og deres biologiske forældre mod bortførelse, salg og ulovlig formidling af børn til adoption.
- En del af den aktuelle debat har afsæt i undersøgelsen af adoptionsformidling til Holland. Den peger på, at de hollandske myndigheder har været bekendt med ulovlige forhold siden 1960'erne, og at de ikke reagerede, når de blev bekendt med risici for ulovlige forhold.
- Jeg vil gerne slå fast, at vi her i Danmark i modsætning hertil løbende har foretaget forbedringer af systemet.
- Det er sket i takt med de erfaringer, vi har gjort os i national og international sammenhæng, hvor konkrete eksempler på

mistanke om uetiske og ulovlige forhold har givet anledning til justering af systemet.

- Jeg har i nylige svar til udvalget redegjort for sager og undersøgelser om mistanke om ulovligheder og uetisk adfærd gennem tiden. Fælles for disse sager og undersøgelser er, at tilsynsmyndighederne har reageret. De har ikke bare ladet stå til og vendt det blinde øje til.
- Således blev der blandt andet handlet, da det viste sig, at vi ikke kunne have tillid til adoptioner fra Etiopien. Ved først at sætte ind med et skærpet tilsyn. Og ved helt at stoppe formidlingen, fordi man trods dette skærpede tilsyn fortsat ikke kunne have tillid til, at adoptioner blev gennemført etisk og fagligt forsvarligt. Og også samarbejdet med en række andre lande er gennem årene blevet afsluttet, som der også er redegjort for i svar til udvalget.
- Viljen til at stramme grebet om området kom også til udtryk med det nye adoptionssystem i 2016. Med dette system har vi fået et skærpet tilsyn samlet i én myndighed – nemlig i Ankestyrelsen. Området er ikke nyt for styrelsen, der som øverste adoptionsmyndighed har en årelang ekspertise.

Med skærnelsen er der kommet nye tilsynsværktøjer, eksempelvis godkendes udenlandske samarbejder nu hvert andet år, og Ankestyrelsen skal ind over de konkrete adoptionsforløb i processen frem mod en adoption.

- Sidste år strammede vi så reglerne igen, da vi begrænsede adgangen til at yde adoptionsrelateret hjælpearbejde – for eksempel i form af fast driftsstøtte til et børnehjem. Stramningen betyder, at der ikke kan indgås aftaler direkte med det enkelte børnehjem.
- Så vi har i dag et opstrammet system, der er et produkt af mange års erfaringer og udvikling. Vi har ikke ladet stå til, og vi har draget konsekvenser af den viden, vi har fået gennem årene.

[Afrunding]

- Til sidst vil jeg understrege, at vores tilsyn fortsætter med at handle på den viden, tilsynet får.
- Helt konkret vil Ankestyrelsen på baggrund af den hollandske rapport nu iværksætte undersøgelser af fire af de fem lande i den hollandske undersøgelse.

- Det drejer sig om Bangladesh, Colombia, Indonesien og Sri Lanka. Det femte land, Brasilien, undersøges ikke, fordi de problemer, der er kommet frem, og som den hollandske undersøgelse omhandler, primært går på forhold før 1994, som er inden formidling af børn fra Brasilien til Danmark egentlig begyndte.
- Formålet med de nye undersøgelser er at belyse omstændighederne omkring den danske adoptionsformidling i de fire lande. Det sker af hensyn til de adopterede, som ønsker at søge flere oplysninger om deres adoptionssag blandt andet på baggrund af den hollandske rapport.
- Men med erfaringerne fra Chile-undersøgelsen in mente må man forvente, at man kan få svært ved endegyldigt at fastslå, om der i en konkret sag har været tale om ulovlige adoptioner. Al den stund at det kræver en indsats fra og et samarbejde med den relevante myndighed i det konkrete afgiverland. Og at der er en vis sandsynlighed for, at det, som i tilfældet med Chile, ikke vil kunne opnås.

- Endelig vil Ankestyrelsen naturligvis også i sit løbende tilsyn inddrage viden fra den hollandske undersøgelse om lande, Danmark aktivt samarbejder med.
- Altså et tilsyn der retter sig mod konkret konstaterede udfordringer eller problemer, og et tilsyn der kan drages konsekvenser af med virkning her og nu.
- Tak for ordet.